

ปฏิรูปการศึกษานับหนึ่งใครเป็นใคร

นำเสนอเมื่อ : 7 เม.ย. 2559

เดินหน้า “ปฏิรูป การศึกษาไทย”... ฟุ่งเป้าไปที่ “การประเมิน”
วันนี้คงจะเห็นเคาของของความขัดแย้งมากขึ้น บางคนก็ว่า...การประเมินและประกันคุณภาพโรงเรียน
ควรได้รับการหยุด พักไว้ก่อนหรือไม่?
หลายฝ่ายก็เสนอรุนแรงไปกว่านั้นอีก...ให้ยุบหน่วยประเมินและประกันคุณภาพทั้งหมด ความจริง นพ.ธีระเกียรติ
เจริญเศรษฐศิลป์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ บอกว่า กระทรวงฯเองไม่เคยมีข้อเสนอให้หยุดไว้ มีแต่ว่า
“เราทำตามโรดแมปที่ตกลงกันไว้...เป็นทางการ” โรดแมปที่ว่า เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2558
ฝ่ายประเมินภายนอก สมศ. (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา) กับ
ฝ่ายกระทรวง...ผู้ถูกรับประเมิน ก็มีหน่วยงานที่เรียกว่าประเมินภายใน “ตกลงกันว่า ต้องยกเครื่อง 3
เดือนแรก...ถึงมกราคม 2559 ต่างฝ่ายต่างไปคิดกันหาวิธีการประเมิน ตัวชีวิตที่ดีเป็นยังไง”

3 เดือนต่อมา...กุมภาพันธ์ มีนาคม เมษายน
เป็นช่วงการพัฒนาวิธีการร่วมกัน...กฎหมายกำหนดไว้ชัดเจน พ.ร.บ.การศึกษา พระราชกฤษฎีกาตั้ง สมศ.ก็บอกว่า
ในการประเมินนั้นต้องได้รับความเห็นชอบ และทำไปด้วยกัน...ปัญหาที่ “ฝ่ายจะประเมิน” จะเข้ามาประเมิน
“ฝ่ายถูกประเมิน” โดยที่...“คนถูกประเมิน” ไม่เห็นด้วย “ฉะนั้น...ถ้าโรดแมปช่วงที่สองมีระยะเวลาสามเดือน
ถาดตกลงกันยังไม่ได้ก็ต้องเลื่อน เพราะจะไปโรดแมปช่วงที่สามไม่ได้ โดยที่โรดแมปช่วงที่ 3 พอดตกลงกันได้แล้ว
เดือนพฤษภาคม มิถุนายน กรกฎาคม คือ การทดสอบร่วมกัน “เทสต์รัน”...

นพ.ธีระเกียรติ บอกว่า สิ่งสำคัญ คณะทำงานร่วมกันเห็นว่า เราควรมีวิธีการประเมินที่เป็นสากล
ทราบว่ามีการทำงานร่วมกัน แต่ยังไม่เห็น ฉบับสุดท้ายที่ตกลงร่วมกัน ทางกระทรวงศึกษาธิการเห็นชอบหรือยัง
“ตามกฎหมาย กระทรวงฯต้องเห็นชอบก่อน ยังไม่เดินไปถึงโรดแมปที่สาม ทั้งทางกระทรวงฯ และสวนตัว
ไม่ได้คิดว่าจะต้องหยุด
การหยุดแล้วไม่ได้ทำอะไรให้ถูกต้องก็ไม่มีประโยชน์...เข้าใจว่าฝ่ายที่เสนอให้หยุดก็เพื่อต้องการที่จะขอเวลานานๆ
เพื่อที่จะพัฒนาให้ถูกต้อง” ประเด็นสำคัญสองเรื่อง หนึ่ง...ฝ่ายที่ สมศ.บอกว่า
ถาหยุดจะทำความเสียหายให้กับประเทศ ภายหลังก็ปี สองฝ่ายที่บอกว่าต้องหยุด...เขาก็บอกว่า ถ้าประเมินผิดๆ
ประเทศก็จะยิ่งเสียหาย ต่างฝ่าย...ต่างก็มีเหตุผล ชวนให้ผู้อ่านคิดอย่างนี้
...ใคร? ที่รับผิดชอบเรื่องมาตรฐานการศึกษา หรือมาตรฐานของโรงเรียน?

“โรงเรียน”...คือคำตอบ นพ.ธีระเกียรติ ย้ำว่า สังคมต้องเข้าใจให้ถูก โรงเรียนและกระทรวง
หรือรัฐบาล หรือคนจัดเป็นผู้รับผิดชอบแน่นอน
ฝ่ายประเมินก็คือฝ่ายที่มาประเมินและตรวจสอบดูว่าฝ่ายที่จัดใช้ได้หรือเปล่า สมมติ...มาตรฐานออกมาไม่ดีจริงๆ
ต่อให้การประเมินหรือระบบประเมิน ประกันดี ก็ไม่ได้ทำให้ตรงนี้ดีขึ้น...เพราะว่าเขาไม่ได้เป็นคนรับผิดชอบ
คนรับผิดชอบคือ “คนจัดการศึกษา” ที่นี้...ถ้ามาตรฐานไม่ดีเกิดจากฝ่ายประเมินบอกว่าไม่ดี
แต่โรงเรียนยืนยันว่าทำไว้ดีอยู่แล้ว แต่คุณประเมินผิด...ก็มีโอกาสเกิดขึ้น แล้วตรงนี้ใคร? รับผิดชอบ
ถ้ามีความผิดพลาดที่การประเมิน...ฝ่ายประเมินต้องรับผิดชอบ จะเห็นว่าช่วงนี้ตามโรดแมป
เราต้องการทำให้ทั้งสองฝ่ายบทบาทหน้าที่ของตัวเอง

“
รู้ว่าการประเมินอย่างไหนเป็นการประเมินและประกันที่ถูกต้อง...ไม่งั้นก็จะกลายเป็นฝ่ายที่ถูกประเมิน...โรงเรียนกับ
อกว่า วิธีการคุณผิด ฝ่ายที่เข้ามาประเมินก็บอกว่า...คุณจัดการศึกษาได้ไม่ดี โรงเรียนคุณไม่ได้มาตรฐาน
ต้องมาเคลียร์กันตั้งแต่นั้น...ใครรับผิดชอบเรื่องมาตรฐานโรงเรียน”

ประเทศฟินแลนด์ สหรัฐอเมริกา หรือในยุโรปเอง ใช้ระบบนี้มาแล้วว่า...การประเมินต่อให้ถูกต้อง
ก็ไม่ได้ช่วยมาตรฐานของโรงเรียน และก็ไม่ได้ทำร้าย คือไม่มีผล...พูดง่าย ๆ “คนดี” เขาก็ทำดีอยู่แล้ว “คนไม่ดี”
คุณไปชี้หน้าตาเขายิ่งทำให้เขาแยะ เขาจะยิ่งสู้ “วิธีการประเมิน” จึงสำคัญมาก
ถ้าไปประเมินโดยเฉพาะเรื่องโรงเรียน ไม่เหมือนประเมินรอกเตาที่ไม่มีความรู้สึกนึกคิด หรือประเมินบริษัทรถยนต์
เราไปยุ่งกับคน หลักสูตร ไม่มีวิทยาศาสตร์ตายตัวจะดีหรือไม่ดี จะเทียบกับอะไร วิธีคิดง่าย ๆ...มาตรฐานโรงแรม 3
ดาว...5 ดาว...6 ดาว ระบุว่าแต่ละดาวต้องมีอะไรบ้าง คำถามว่า “ดี”...เมื่อเทียบกับอะไรจึงสำคัญมาก?
ต่างจังหวัดทางไกลมีแค่โรงแรม 3 ดาว 2 ดาว...ชาวบ้านก็บอกว่าดีมาก...หุ้แล้ว แต่ชาวกรุงไปรู้สึกทันทีไม่ไหว
นี่แหละที่ว่า...ไม่ได้มาตรฐานเมื่อเทียบกับอะไร “ชอบไปบอกว่าชาวบ้านไม่รู้เรื่อง...มาตรฐานโรงเรียนที่ดีเป็นแบบนี้
ลงไปประเมินต้องมีตัวชี้วัดอย่างนี้ ต้องมี...การประกันให้เรามั่นใจว่าโรงเรียนได้จัดการศึกษาได้ดี” หัวใจของ
“การประกัน” ก็คือ “ผู้ประเมิน”...ถ้าไม่มั่นใจผู้ประเมินจะไปประเมินไม่ได้
ไม่ใช่แค่เอาตัวชี้วัดหรือเอากระดาษลงไป หรือให้ทำ
ตอบแบบสอบถามชุดเดียวกันขึ้นมา...ทำแบบนี้เขาก็จัดให้ได้หมด หรือเขาจะสู้

เหตุผลสำคัญ...ไม่มีใครอยากจะทำตัวตัวเองไม่ดี

“ผู้ประเมินที่ลงไปดูอย่างเห็นอกเห็นใจและมีกัลยาณมิตรเทียบกับสิ่งที่เขามอง
เราตั้งเป้าไว้แล้วเท่านั้น...ชาวบ้านในพื้นที่จริงๆเขาอาจจะต้องการแค่โรงแรมระดับ 3 ดาวก็พอแล้ว
ลงไปดูก็บอกว่าเป็นยังไง ใช้ได้ไหม มีความจำเป็นต้องทำเป็น 5 ดาว...6 ดาวหรือเปล่า อาจจะไม่จำเป็น
เพราะเขาดีมากอยู่แล้ว” สุดท้าย...ถ้าจะไปบอกว่าเขาดี...ไม่ดี ก็ไม่แคร์
เพราะเขามีลูกค้าที่พอใจใช้บริการเขาอยู่แล้ว คนประเมินจะบอกให้เพิ่มเป็น 6
ดาวยังงี้ก็ไม่เห็นความจำเป็น...หน่วยประเมินต้องเขาใจตัวเองรับผิดชอบเรื่องอะไร ฟังท่านนายกฯพูดบ่อยๆใหม่
มีใครสูงต่ำเท่ากันไหม เวลาพูดว่าดี...เราจำเป็นต้องใช้วิจารณญาณ ดีเมื่อเทียบกับอะไร ใครจะบอกว่าอะไรดี...ไม่ดี
ต้องบอกให้ได้ว่าเทียบกับอะไร ไม่งั้นจะรู้ได้อย่างไร

ก็แค่พอใจ...ไม่พอใจ

ชี้กันให้ชัดๆ “ฝ่ายที่รับผิดชอบมาตรฐาน” คือโรงเรียน ผู้จัดการศึกษา...
“ฝ่ายที่เข้ามาประเมิน”...รับผิดชอบเรื่องประเมินต้องไปทำวิธีประเมินใหญ่ๆและดี เขากับบริบทประเทศไทย
แล้วตกลงกันได้กับฝ่ายถูกประเมิน “อย่ามาอ้างว่าประเทศไทยจะตกต่ำ
ถ้าจะตกต่ำก็เป็นเพราะฝ่ายจัดการศึกษาไม่ดี ถ้าไม่มีคุณ...ประเทศไทยตกต่ำเรื่องไม่มีประเมิน...ไม่มีประกัน
เพราะรับผิดชอบเรื่องนั้น...ควรจะมีใจถ้าประเมินได้ดีก็สะท้อนถึงวิธีการประเมินดี...ถ้าไม่ได้ประเมิน
ไม่มีหน่วยประเมิน...ประกันแล้วประเทศไทยจะล้มเหลว ใหญ่โตใหญ่...ประเทศไทยจะลาหลังเรื่องวิธีประเมิน
ไม่มีการพัฒนาไปอีกหลายปี หรืออาจจะดีขึ้นเรื่อยๆไม่รู้ ถ้าเขาใจก็จะไม่ได้ต้องมาทะเลาะกัน”
การหยุดประเมินไม่ได้แปลว่าหยุดโรงเรียนให้มีมาตรฐาน มาตรฐานโรงเรียนขึ้นอยู่กับครู หลักสูตรและปัจจัยต่างๆ
หลายประเทศคิดได้ตรงนี้ก็เลยยุบหน่วยประเมินไปเลย ซึ่ง นพ.ธีระเกียรติ ไม่เห็นด้วย...ถ้าประเมินได้ดี
ก็จะเป็นกระจกที่ตีมาก แต่เราไม่มีกระจกก็ยังไม่ดี เราก็คงจะรู้อยู่ที่เราสวยหรือไม่สวย ใช้วิธีอื่นบอกเราได้
“ไม่มีกระจก...ไม่ได้หมายถึงเราจะหลอนอยู่ลงหรือมากขึ้น แต่เราอาจจะไม่มีทิศทางว่าจะไปทางไหนชั่วคราว
แล้วเราก็อาจจะไม่รู้ว่าจะทำให้หลอนขึ้นหรือหลอนลงอย่างไรดี...สมัยก่อนที่ยังไม่มีหน่วยประเมินก็ไม่ได้แปลว่ามาตรฐาน
การศึกษาไทยไม่ดี ไม่เกี่ยวกันเลยใช่ไหม ถ้าเราแยกได้ชัด...จะเลิกทะเลาะกันได้ ใครจะต้องทำอะไร”

“ฝ่ายประเมิน” แทนที่จะวิ่งอยากประเมินก็จะไปวิ่งวิธีพัฒนาการประเมิน ตาม สมศ.กลับ
แล้วก็ต้องถามกระทรวงศึกษาธิการด้วย ทำหน้าที่พัฒนามาตรฐานดีหรือยัง เรื่องพัฒนาหลักสูตร

ประเด็นสำคัญ...ต้องทำตามโรดแมป “การปฏิรูป”...ไม่ได้หยุดนิ่ง ขอให้อดทนกันหน่อย.

ที่มา: <http://www.thairath.co.th>